

Radyoda Bir Gün

Radyo dinlemeyi sever misiniz? Biz çok seviyoruz! İşte bu nedenle, Bilim Çocuk dergisi olarak, Ankara'daki yerel radyolardan biri olan Radyo ODTÜ'ye konuk olduk. Radyo ODTÜ'nün çalışanlarıyla tanıştık, onlara radyoculukla ilgili sorular sorduk... Aklımızda öyle çok soru vardı ki!.. Radyo programları nasıl hazırlanıyor? Stüdyo nasıl bir yer? Canlı yayın nasıl yapılıyor? Bir radyoda ne gibi işler var?..

Bir radyo programı hazırlamak için nereden, nasıl başlamak gerekiyor? Radyo ODTÜ'dekilere bu soruyu yönelttiğimizde aldığımız yanıt, "bol bol araştırma ve beyin fırtınası yaparak" oldu. Diyelim ki bir haber programı hazırlayacaksınız. Bu program kimlere yönelik olacak? Ne tip konular işlenecek? Programda uzmanlarla ya da başka kişilerle yapılmış röportajlara yer verilecek mi? Programın uzunluğu ne kadar olabilir? Bu program ne sıklıkta, günün hangi saatinde yayımlanabilir? Düşünülmesi gereken öyle çok şey var ki!.. İşte, yeni bir programın hazırlıkları başlamadan önce, Radyo ODTÜ'nün yayın kurulu toplanarak bu soruların yanıtlarını arıyor. Programın "formatına" karar verildikten sonra, içerik hazırlıkları için yeniden çalışmaya başlanıyor. Programın anonsu nasıl yapılacak? Hangi konulara ne zaman yer verilecek? Hangi müzik parçaları çalınacak? Sonunda ortaya programın "yayın akışı" çıkıyor...

Sıra
geldi
canlı yayına!
Radyo
istasyonundaki yayın
stüdyosu, ses geçirmeyen,
camlı bir oda. Aslında Radyo
ODTÜ'de, ses geçirmez bir camla
birbirinden ayrılmış iki stüdyo var.
Bunlardan biri yayın için, öteki de
yayına katılacak konukları ağırlamak için
kullanılıyor. Yayın stüdyosunun
duvarlarındaki raflar müzik CD'leriyle
dolmuş!

Stüdyoda, mikrofondan, müzik
kaynağından ve telefondan gelen
sesler, kablolar aracılığıyla "mikser"
adı verilen ayağa ulaşıyor. Mikser,
tüm bu sesleri birleştirerek tek bir
kabloyla stüdyodan dışarı iletilecek bir
sesle dönüştürüyor. Mikserin başka
becerileri de var! Mikserde her bir
sesin düzeyi birbirinden bağımsız
olarak ayarlanabiliyor. Örneğin, CD
çalardan gelen müziğin sesini kısarak,
konuşmaları ön plana
çıkartabiliyorsunuz.

Yayın Akışı

Giriş Müziği
Anons-1
Şarkı
Şarkı
Anons-2
Röportaj
Şarkı
Reklam
Şarkı
Şarkı
Çıkış Müziği

gibi bir çok iş var... Bu nedenle çok

sayıda kişi çalışıyor. Radyo ODTÜ'de 24 saat canlı yayın yapıldığı

Aslında bugün artık birçok radyo istasyonunda CD çaların yerini, "otomasyon" adı verilen bir bilgisayar yazılımı almış. Bu, radyo programcılığı için geliştirilmiş olan, çalınacak şarkıları sıraya dizen ve istendiğinde kolayca bulunmalarını sağlayan özel bir yazılım. Bunun için stüdyoda bir bilgisayar bulunuyor. Stüdyoda, İnternet bağlantısı olan bir başka bilgisayar daha var. Bu sayede DJ'ler ya da programı sunan kişiler canlı yayın sırasında kendilerine gelen e-postaları okuyabiliyor, bu e-postalar aracılığıyla iletilen istek şarkıları çalabiliyor ya da sorulara yanıt verebiliyorlar. Stüdyoda bulunan telefon aracılığıyla da dinleyiciler radyoyu arayıp gerektiğinde programa bağlanabiliyorlar.

Radyoda, günün farklı saatlerinde farklı p

Radyo yayınında ses, "radyo dalgaları" adı verilen belli bir "frekans" aralığındaki elektromanyetik dalgalar aracılığıyla iletiliyor. Bu frekans aralığı, bölümlere ayrılmış ve her radyo istasyonuna belli bir frekans verilmiş. Örneğin, Ankara'daki Radyo ODTÜ, 103,1 frekansından yayın yapıyor. Radyo yayınına oluşturan sesler, çeşitli aygıtlar kullanılarak bu frekansta "kodlanıyor" ve vericiden kente yayılıyor. Evimizdeki radyo alıcısının (ona kısaca "radyo" da diyoruz) frekans ayarını 103,1'e getirdiğimizde, alıcı bu frekansı yakalıyor. Böylece, radyo dalgalarındaki ses kodlarını önce elektronik ortama, sonra da sese çeviriyor. Biz de keyifle radyo dinliyoruz!

Canlı yayına geri dönelim... Ses, stüdyodan, "teknik oda" olarak adlandırılan bir başka bölüme iletiliyor. Radyonun teknik birimindeki güçlü bilgisayarlar sesi işleyerek yayına hazır hale getiriyor. Ses buradan da radyo istasyonunun bulunduğu binanın çatısındaki çanak biçimli antene gidiyor. Bu anten aracılığıyla, kentin en yüksek tepesinde bulunan radyo vericisine iletiliyor. Vericiden de büyük bir anten aracılığıyla tüm kente yayın yapılıyor. Elbette, tüm bunlar çok hızlı bir biçimde gerçekleşiyor! Stüdyoda konuşulanları, neredeyse aynı anda evlerimizde, radyo alıcıları aracılığıyla dinleyebiliyoruz!

Günümüzde birçok radyo, İnternet'te de yayın yapıyor! Radyo ODTÜ de İnternet'te yayın yapan radyolardan biri. Bu yayının içeriği, radyodaki canlı yayınlara aynı. Radyo ODTÜ'yü İnternet'te dinlemek isterseniz, <http://www.radyoodtu.com.tr/> adresine girerek "canlı yayın" düğmesine tıklayabilirsiniz!

Aslı Zülal
Çizimler: Barış Hasırcı